

Sygn. akt II PK 132/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa K. K.
przeciwko Zakładowi [...] sp. z o.o. w S.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 października 2013 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w W.
z dnia 27 grudnia 2012 r., sygn. akt VII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w W. wyrokiem z dnia 27 grudnia 2012 r. oddalił apelację powoda K. K. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 8 października 2012 r., mocą którego oddalono jego powództwo przeciwko Zakładowi [...] Sp. z o.o. w S. o przywrócenie do pracy i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną powoda. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.: 1/ art. 3 k.p. i art. 3¹ k.p., przez wadliwą ich wykładnię polegającą na uznaniu, że powód po odwołaniu ze stanowiska prezesa zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w ramach trwającego stosunku pracy i zakresu obowiązków na

stanowisku dyrektora generalnego, nie był uprawniony do występowania w imieniu pracodawcy w stosunkach z pracownikami, a także wadliwym uznaniu, że negocjowanie warunków zatrudnienia z pracownikami w celu aneksowania ich umów o pracę stanowi reprezentację spółki na zewnątrz, nie zaś działanie „innej wyznaczonej do tego osoby” w stosunku do pracowników; 2/ art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 201 § 1 k.s.h., art. 215 § 1 k.s.h i art. 10a 4 i 6 ustawy o gospodarce komunalnej, przez ich nieuwzględnienie, a w konsekwencji wadliwe uznanie, że S. K. mógł złożyć oświadczenia woli w imieniu pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę z powodem; 3/ art. 52 § 1 pkt 1 k.p. i art. 52 § 2 k.p. oraz art. 22 ust. 2 i art. 21 ust. 1 zdanie 1 ustawy o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.), przez jego wadliwą wykładnię polegającą na braku tożsamości przyczyn rozwiązania z powodem umowy o pracę wskazanych we wniosku pracodawcy do rady powiatu s. i wskazanych w uzasadnieniu uchwały nr VIII/4[...]11 Rady Powiatu S. z 26 maja 2011 r., a przyczynami rozwiązania umowy podanymi w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę z powodem; przyjęciu, że pozwana spółka skutecznie i zasadnie rozwiązała umowę pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika w sytuacji, gdy nie został zachowany przez pracodawcę ustawowy termin 1 miesiąca od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy o pracę; wprowadzeniu nieznanego ustawie pojęcia „pełnej wiedzy” jako początku biegu jednomiesięcznego terminu do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika; 4/ art. 30 § 4 k.p., przez jego wadliwe zastosowanie, to jest błędne przyjęcie, że przyczyny rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika wskazane w oświadczeniu pracodawcy z 16 czerwca 2011 roku były rzeczywiste i konkretne w sytuacji, gdy strona pozwana nie skonkretyzowała zarzutów stawianych powodowi w sposób dostateczny, a podane podstawy są nieprawdziwe; 5/ art. 56 § 1 k.p., przez jego niezastosowanie, to jest nieprzywrócenie powoda do pracy u strony pozwanej na poprzednich warunkach; 6/ art. 57 § 1 k.p., przez jego niezastosowanie, to jest niezasądzenie od pozwanej spółki na rzecz powoda kwoty odpowiadającej trzymiesięcznemu okresowi pozostawania bez pracy. Ponadto skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania, mających istotny wpływ na treść

orzeczenia, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego; ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku wraz z poprzedzającym go wyrokiem Sądu pierwszej instancji i zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano oczywistą zasadność skargi, a także występowanie w sprawie czterech istotnych zagadnień prawnych. Skarżący wskazał, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona: 1/ w odniesieniu do wadliwych ustaleń Sądów obu instancji w zakresie skuteczności oświadczenia z dnia 16 czerwca 2011 r. o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia złożonego powodowi wobec bezwzględnej nieważności oświadczenia złożonego w imieniu pracodawcy przez S. K.; 2/ w odniesieniu do naruszeń norm postępowania przez Sąd Okręgowy mających istotne znaczenie w sprawie, tj. braku realizacji funkcji rozpoznawczej i kontrolnej Sądu drugiej instancji, przejawiającej się oddaleniem zgłoszonych w apelacji wniosków dowodowych, przy jednoczesnym braku własnych ustaleń tego Sądu na okoliczność: a) daty i okoliczności uzyskania przez pracodawcę wiedzy o przyczynach rozwiązania umowy o pracę z powodem; b) tożsamości przyczyn odwołania powoda z funkcji prezesa zarządu w dniu 8 kwietnia 2011 r. i rozwiązania z nim umowy o pracę na stanowisku dyrektora generalnego w dniu 16 czerwca 2011 r.; c) rozbieżności pomiędzy przyczynami rozwiązania umowy o pracę z powodem wskazanymi we wniosku z dnia 27 kwietnia 2011 r. do Rady Powiatu S. o wyrażenie zgody na rozwiązanie umowy o pracę z radnym a oświadczeniem z dnia 16 czerwca 2011 r. o rozwiązaniu umowy o pracę zawartej z powodem przez pracodawcę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. Natomiast istotne zagadnienia prawne skarżący przedstawił w formie pytań: 1/ czy sąd pracy rozpoznając zarzut nieważności oświadczenia pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę – art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 201 § 1 k.s.h., art. 215 § 1 k.s.h. i art. 10a ust. 4 i 6 ustawy o gospodarce komunalnej – jest na podstawie art. 3¹ § 1 k.p. związany treścią wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego,

czy też ma obowiązek poczynić własne ustalenia w tym zakresie?; 2/ czy pracodawca w celu rozwiązania umowy o pracę z pracownikiem będącym radnym we wniosku złożonym na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.) do rady powiatu może podać więcej (inną) przyczynę rozwiązania umowy o pracę związaną z wykonywaniem mandatu radnego przez pracownika, niż w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy złożonym pracownikowi, czy też konieczne jest zachowanie ich tożsamości?; 3/ czy rozbieżność przyczyn rozwiązania stosunku pracy wskazanych we wniosku do rady powiatu o wyrażenie zgody na rozwiązanie umowy z radnym złożonym na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym z przyczynami wskazanymi pracownikowi w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę, nie powoduje nieważności oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę trybie art. 52 § 1 pkt 1 k.p.?; 4/ czy odwołany prezes zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nadal pozostający w stosunku pracy w spółce na stanowisku dyrektora generalnego, wobec braku odmiennego stanowiska pracodawcy, może na podstawie art. 3¹ § 1 k.p. reprezentować pracodawcę w stosunkach wewnętrznych z pracownikami spółki, gdy mieści się to w zakresie jego aktualnych obowiązków pracowniczych?

W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż Sąd drugiej instancji nie rozpoznał zarzutów i twierdzeń podniesionych w apelacji, a także oddalił wnioski dowodowe wskazane w apelacji. Zdaniem skarżącego, nie doszło do skutecznego wyboru S. K. na prezesa zarządu spółki, albowiem uchwała ta nie została skutecznie podjęta wobec braku ustawowego quorum rady nadzorczej. Oznacza to, że w niniejszej sprawie wadliwe jest stanowisko Sądu w kwestii działania S. K. na podstawie art. 3 k.p. jako organu strony pozwanej i skuteczności oświadczenia woli złożonej w imieniu Zakładów [...] o rozwiązaniu umowy o pracę z powodem w dniu 16 czerwca 2011 r. W sytuacji, gdy w Zakładach [...] Sp. z o.o. w S. jedynym wspólnikiem jest jednostka samorządu terytorialnego, a akt założycielski spółki wprost przewiduje powołanie rady nadzorczej przez zgromadzenie wspólników, którym na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy o gospodarce komunalnej jest burmistrz, wszyscy członkowie rady nadzorczej muszą spełniać wymogi określone w art. 10a ust. 4 ustawy o gospodarce komunalnej. Odnośnie niezachowania jednomiesięcznego terminu do

rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika skarżący wskazuje, że wobec trafnego poglądu Sądu drugiej instancji, iż decydujące znaczenie ma pozyskanie wiadomości o przyczynach uzasadniających rozwiązanie umowy o pracę zawartej z powodem przez nowego prezesa, nie zaś przez radę nadzorczą czy jedynego wspólnika, konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego w tym zakresie. Skarżący zarzuca ponadto, że w celu rozwiązania z powodem umowy o pracę osoba działająca w imieniu pracodawcy już w dniu 5 maja 2011 r. (nie zaś - jak uznał Sąd - 27 kwietnia 2011 r.) we wniosku do rady powiatu podała tożsame przyczyny rozwiązania z powodem umowy o pracę co w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę z dnia 16 czerwca 2011 r. Zatem twierdzenie o konieczności uzyskania „pełnej wiedzy” przez pracodawcę, co miało mieć miejsce dopiero w dniu 25 maja 2011 r., nie jest trafne. Gdyby nie były to wyłącznie twierdzenia na potrzeby procesu, niewątpliwie pracodawca dopiero po uzyskaniu tych wiadomości wystąpiłby z wnioskiem do rady powiatu o wyrażenie zgody na rozwiązanie umowy o pracę z powodem. Wobec powyższego, nawet przyjmując, że bieg jednomiesięcznego okresu miał zostać wstrzymany na czas potrzebny do podjęcia uchwały przez radę powiatu (tj. od 5 maja 2011 r. do 26 maja 2011 r.), to oświadczenie z dnia 16 czerwca 2011 r. było złożone po upływie ustawowego terminu, o którym mowa w art. 52 § 2 k.p. W ocenie skarżącego, radny powiatu, z którym rozwiązano umowę o pracę, jedynie w drodze postępowania przed sądem pracy może podważać nie tylko zasadność wniosku jego pracodawcy, kierowanego do rady powiatu, lecz również twierdzenie, iż przyczyny rozwiązania z nim umowy o pracę nie są związane z wykonywaniem przez pracownika mandatu radnego. Istnieje w tym zakresie potrzeba wykładni art. 22 ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym z ogólną normą art. 21 tejże ustawy, nakazującej radnemu kierowanie się dobrem wspólnoty samorządowej powiatu. Niewątpliwie w tym zakresie mieści się sfera aktywności powoda jako radnego i prezesa spółki, dotycząca organizacji i zapewnienia dostawy wody i odbioru ścieków dla mieszkańców gminy S..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie warto podkreślić, iż Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych a art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tegoż w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek

argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

W razie wskazania tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca

2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Odnosnie tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu

Najwyższego: z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie nie spełniają wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia.

Odnosnie do tej przesłanki przysąd, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, trzeba zauważyć, że skarżący nie powołał przepisów prawa materialnego i procesowego, w których kwalifikowanym naruszeniu przez Sąd drugiej instancji upatruje owej oczywistej zasadności złożonego środka zaskarżenia. Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych przedmiotowego środka zaskarżenia, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu, co nie jest zadaniem Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania.

Co się zaś tyczy występowania w sprawie istotnych zagadnień prawnych wypada podkreślić, iż ich przedstawienie przez skarżącego ogranicza się do zadania szeregu szczegółowych pytań, bez jakiegokolwiek ogólnego i abstrakcyjnego nawiązania do przepisów prawnych, na których bazie formułowane są owe zagadnienia i bez wyjaśnienia, w czym tkwią trudności w dekodowaniu zawartych w nich norm prawnych. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w rzeczywistości jest polemiką z dokonaną przez Sąd Okręgowy oceną dowodów i poczynionymi na tej podstawie ustaleniami faktycznymi. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., przedmiotem skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów. W tej sytuacji nie można uznać za zasadne zarzutów sformułowanych jako zarzuty naruszenia prawa materialnego, które jednak w istocie sprowadzają się do polemiki z ustaleniami poczynionymi przez Sąd drugiej instancji.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przysąd, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.